

дискурсах – науковому, педагогічному, громадському та переосмислюються на різних рівнях – етнографічному, етнологічному, соціокультурно-антропологічному. Але основним ціннісним орієнтиром, який був стержнем всієї її життєдіяльності і залишається для нас своєрідним дороговказом, є «антропологічний вектор», – говорити про людей, працювати з людьми, творити для людей. Адже орієнтація на людину, на її унікальний досвід та практики є важливою вимогою часу в багатьох сферах життя: політиці, державному плануванні, громадській активності.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Коляструк О.А. Пам'яті Лідії Мельничук: справа і спадщина з її крила // Народна культура Поділля у національному вихованні дітей та молоді: проблеми та перспективи. Матеріали наук.-практ. круглого столу, 17 жовтня 2013 р., м. Вінниця. Вінниця, 2014. С.6-10.
2. Народна культура Поділля в контексті національного виховання: зб.наук.праць / Ред. Л.С.Мельничук. Вінниця, 2004. 400 с.
3. Народознавчий центр Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського: Путівник. В., 2003. 15 с.
4. Борисенко В. Лідія Мельничук – співець рідного Поділля // Українки в історії: нові сторінки. К., 2010. С.96-100.
5. Мельничук Л., Мельничук І., Вдовцов М. Бубнівська кераміка. В., 1999. 81 с.
6. Мельничук Л. Олексій Луцишин: Спомин про Майстра. В., 2003. 72 с.
7. Мельничук Л. Гончарство Поділля в другій половині ХІХ–ХХ століттях: історико-етнографічне дослідження К., 2004. 350 с.
8. Коломієць Л. Лідія Мельничук: віддана Поділлю // Освіта на Поділлі: минуле та сьогодення. Краєзн. дослідж. В., 2011.
9. Від роду до народу, від народу до роду. Народознавчі студії. Спогади друзів, колег, однодумців. Вінниця, 2006. Кн.1. 240 с.

Степанчук Юрій

ПРОФЕСОРУ ПЕТРУ СЕМЕНОВИЧУ ГРИГОРЧУКУ – 79. НЕЗАБОРОМ – ЮВІЛЕЙ

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського має неповторну й самобутню історію. Минуле Педуніверситету тісно пов'язане з історією його навчально-наукових підрозділів – факультетів, авторитет і визнання яких творилися працею багатьох поколінь науково-педагогічних працівників і їхніх керівників – деканів.

Історичний факультет (нині – факультет історії, права і публічного управління) тривалий час очолював професор Петро Семенович Григорчук. Сотні випускників істфаку з пієтетом і ностальгією згадують ті роки й заслужено визнають Петра Семеновича взірцем адміністративного працівника вищої школи. У його трудовій книжці є лише один запис місця роботи – Вінницький державний педагогічний інститут (із 1998 р. – університет імені Михайла Коцюбинського), де він самовіддано пропрацював майже п'ятдесят років.

Історичний факультет у Вінницькому пединституті відновлено (після п'ятнадцятирічної перерви) у 1973 році. Його й очолив Петро Семенович, ставши наймолодшим деканом у радянській Україні. На

той час у державі посилювався «культ особи», панувала однопартійна диктатура КПРС, глибшав суспільний контроль КДБ, сягнула апогею заідеологізованість і заполітизованість освіти, радянська пропаганда звинувачувала «буржуазний світ» у намаганні розв'язати ядерну війну проти СРСР, насаджувалась ідея братерства радянських народів, що насправді означало замасковану русифікацію. Певна річ, факультет перебував у руслі ідейної боротьби зі «світовим імперіалізмом», виконував усі номенклатурні директиви, пропагував «значущість» марксистсько-ленінського вчення, але мав рідкісну для радянського вишу рису – навчальний процес тут відбувався виключно українською мовою.

Уже за кілька років очолюваний Петром Семеновичем навчальний підрозділ став кращим у Педінституті, його колектив був занесений на міську Дошку пошани, нагороджений Грамотою та занесений до Книги пошани Міністерства Української РСР. Стрімко зріс престиж і суспільний авторитет факультету, конкурсний набір до якого становив кільканадцять чоловік на місце. Його випускники, отримавши ґрунтовну гуманітарну кваліфікацію, ставали високопрофесійними педагогами, керівниками освітніх закладів, знаними науковцями. Їх охоче приймали на роботу до правоохоронних органів, апарату державних, партійних та комсомольських установ.

Завдяки дбайливій увазі Петра Семеновича сформувалася та міцніла матеріально-технічна та навчально-методична база факультету. Його кафедри постійно поповнювалися оргтехнікою, новітніми навчальними пристроями, фаховою наочністю, історичними картами, методичною літературою тощо.

Піклувався декан не лише про належне забезпечення навчального процесу, а й про всебічний розвиток студентської молоді, її побут та дозвілля. На факультеті діяв вокально-інструментальний ансамбль, танцювальні студії, пісенний колектив «Ярославна». Студенти й викладачі випускали історичну стінну газету «Пошук», функціонував клуб інтернаціональної дружби «Планета», добре відомий серед молоді міста й області. Досить популярною стала інтелектуально-гумористична гра КВК – клуб веселих і кмітливих, проводилися вечори-зустрічі з видатними людьми «Від усієї душі». Окрім комсомольської організації, яка згуртовувала будь-який тодішній молодіжний колектив, на факультеті функціонувала Рада відмінників і Рада, яка дбала за зв'язки із випускниками.

Значні суспільні досягнення нового структурного підрозділу Вінницького педінституту, висока професійна компетентність його керівника стали помітні на республіканському рівні. У результаті Петро Семенович отримав запрошення очолити Ізмаїльський державний педагогічний інститут. Проте в прийнятті важливого життєвого рішення перемогло інше: любов до рідного Поділля та місцевий зв'язок з історичним факультетом Педінституту.

Життєвий шлях Петра Семеновича Григорчука розпочався із села Щаслива Липовецького району Вінницької області, де він народився в сім'ї колгоспників 6 серпня 1941 року. На долю його дитинства

випали важкі часи воєнного лихоліття, повоєнної розрухи, голоду 1946–1947 рр. Попри всі труднощі, юнак із срібною медаллю закінчив середню школу, хоч, як згадує Петро Семенович, його відрахували зі складу учнів на кілька тижнів за те, що він... не заплакав, коли надійшла звістка про смерть Йосипа Сталіна. Свою професійну біографію майбутній декан почав з історичного факультету Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, який із відзнакою закінчив у 1968 році. Виявлений під час навчання хист до науково-пошукової роботи (зокрема, перемога на Всесоюзному конкурсі наукових студентських робіт у галузі суспільних наук 1967 року) відкрив юнакові шлях до цільової аспірантури, завершення якої в 1971 році увінчалася успішним захистом кандидатської дисертації. Здібному молодому науковцеві запропонували викладацьку кар'єру в Київському університеті та перспективну роботу в ЦК ЛКСМУ, однак він вирішив повернутися на батьківщину, на рідну Вінниччину, де став талановитим управлінцем, відомим ученим і педагогом.

1993 року Петро Семенович удруге обійняв посаду декана історичного факультету. Молоду державу тоді охопила глибока всебічна криза, яка виявилася в системному економічному занепаді, стрімкій гіперінфляції, безробітті, масовому зубожінні населення, соціальній зневірі тощо. Попередній досвід допоміг Петру Семеновичу не лише зберегти колектив та репутацію факультету у важких суспільно-економічних умовах, а й вивести його на якісно новий навчально-науковий рівень. Через три роки Державна інспекція закладів освіти України провела атестаційну експертизу історичного факультету й підтвердила високий професіоналізм викладачів та належний рівень теоретико-практичних знань студентів. За результатами перевірки факультет був атестований за IV рівнем акредитації, що давало змогу готувати на його базі спеціалістів, магістрів, а також мати аспірантуру.

Декан усіляко сприяв створенню атмосфери максимального комфорту для творчої праці викладачів та натхненного навчання студентів. За його ініціативи відбулася модернізація матеріально-технічної бази факультету, розпочалася комп'ютеризація, з'явилася низка спеціалізованих навчальних аудиторій. Керівництво вишу завжди з гордістю представляло високим вітчизняним чи зарубіжним гостям факультетську інфраструктуру.

Водночас Петро Семенович ефективно займався й іншими формами науково-педагогічної й організаторської роботи. Він виконував обов'язки завідувача кафедри, викладав навчальний курс «Історія слов'янських народів», започаткував випуск збірника наукових праць «Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія», який згодом став одним із найкращих фахових вітчизняних видань; сприяв відкриттю аспірантури за спеціальностями «Історія України» і «Всесвітня історія», підготував шість кандидатів історичних наук, двоє із яких невдовзі стали докторами історичних наук, сформував основний викладацький склад сучасного факультету історії, права і публічного управління.

Петро Семенович брав активну участь у громадсько-політичному житті міста та держави. Упродовж двох каденцій працював депутатом Вінницької міської ради, де очолював комісію у справах молоді. Двічі очолював журі Всеукраїнського турніру юних істориків (2000–2001 рр.).

Історичний факультет та його керівник долучилися також до здобуття колективом Вінницького педуніверситету важливих успіхів: у 1999 році за результатами конкурсу «Софія Київська» університет увійшов до п'ятірки кращих педагогічних закладів вищої освіти України, а в 2000–2001 рр. – до десятки кращих гуманітарних та педагогічних вищих навчальних закладів України. Окрім того, 24 серпня 2002 року Міжнародний академічний рейтинг популярності та якості «Золота Фортуна» нагородив Вінницький державний педагогічний університет срібною медаллю «Незалежність України» в номінації «За вагомий внесок у справу підготовки висококваліфікованих кадрів для народної освіти України».

Наукові та педагогічні здобутки, значні заслуги перед університетом увінчалися тим, що Петра Семеновича неодноразово нагороджували Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Вінницької обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Вінницької облдержадміністрації, Вінницької обласної Ради, отримав звання професора, став відмінником освіти України, Почесним працівником Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Сьогодні Петро Семенович перебуває на заслуженому відпочинку, проте активно цікавиться політичними та соціально-економічними подіями в державі та за її межами, життям університету та, безумовно, історичного факультету, із яким його поєднує довготривала адміністративна й плідна науково-педагогічна праця. Бажаємо Петру Семеновичу Григорчуку міцного здоров'я, життєвої наснаги, душевної гармонії. Зичимо зустріти ще не один свій славний ювілей у родинному колі, у товаристві вдячних вихованців і щирих друзів!